



Eduskunnan sivistysvaliokunta

## Suomen Olympiakomitean lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle koskien tasa-arvovaltuutetun kertomusta eduskunnalle 2018 (K22/2018 vp)

*Viite: sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö 25.1.2019*

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa seuraavaa:

### 1. Yleistä

Tasa-arvokysymykset ovat tärkeä osa Suomen Olympiakomitean arvomaailmaa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus korostuvat komitean sisäisessä toiminnassa muun muassa järjestön Vastuullisuuskompassin ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelmien kirjauksissa ja ulospäin tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen liikuntakulttuurin edistämisenä sekä kansallisesti ja että kansainvälisesti.

### 2. Suomen Olympiakomitean nykyiset ja tulevat toimet tasa-arvon edistämiseksi

#### Johtaminen

Naisten osuus urheilujärjestöjen johtopaikoilla on edelleen pieni. Osuus pienenee entisestään mitä korkeammista positioista on kyse tai mitä lähempänä huippu-urheilua ollaan. Naisjohtajuuden vahvistaminen on Suomen Olympiakomitean keskeinen valinta tasa-arvotyössä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Suomen Olympiakomitean Johtaa kuin nainen -hankkeen (2017-2018) tavoitteena oli kannustaa lisää naisia hakeutumaan liikunnan ja urheilun päätöksentekopaikoille ja lisätä johtamisosaamista. Ensimmäisen naisille suunnatun johtamisen koulutus- ja mentorointiohjelman tulokset ovat lupaavia ja hanke saakin jatkoa vuoteen 2021.

Suomen Olympiakomitean New Leaders-ohjelma kouluttaa eurooppalaisia urheilujohtajia eettisen (ml. tasa-arvo) johtamisen kärjellä. Koulutusohjelman kulmakivenä on muutosjohtaminen, jossa hyvä hallinto ja vastuullisuus korostuvat. Ohjelma jalkauttaa Kansainvälisen olympiakomitean keväällä 2018 julkaisemat urheiluliikkeen tasa-arvosuositukset käytäntöön.

Suomen Olympiakomitean ja Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) teettämän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien itsearvioinnin perusteella liikuntajärjestöistä noin puolella on asetettu tavoite hallitusten sukupuolijakauman tasoittamiseksi.



## Häirintä

Suomen Olympiakomitea lähtee siitä, että harrastus- ja urheilu ympäristön tulee olla siellä toimiville houkutteleva. Tämä tarkoittaa myös sitä, että toiminnassa ei sallita mitään häirinnän muotoja. Erityisen suojelun tarpeessa ovat lapset ja nuoret.

Suomen Olympiakomitea (ja sitä edeltäneet järjestöt) ovat laatineet muun muassa oppaan vapaaehtoisen rikostaustan selvittämiseksi 2014 (Toimintaohje - Lasten turvallisuutta lisäävät toimintatavat ja vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen) ja oppaan joka sisältää ohjeita häirinnän ennaltaehkäisyyn ja toimintaohjeita häirintätapausten tultua ilmi (Lupa välittää - lupa puuttua). Viimeksi mainittu opas ilmestyi ensimmäisen kerran jo 2002 ja sitä päivitetään jälleen vuoden 2019 aikana.

Suomen Olympiakomitea on mukana Jyväskylän yliopiston PRACT-tutkimushankkeessa, jonka kohteena on urheilun ja liikunnan piirissä esiintyvä häirintä ja muu syrjintä sekä koululiikunnan ja urheiluvalmennuksen sukupuolittuneet käytännöt.

Suomen Olympiakomitea toimii yhteistyökumppanina Et ole yksin -hankkeessa, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää kiusaamista, seksuaalista häirintää ja kaikenlaisen väkivallan kokemuksia urheilussa. Lajiliittojen ja Väestöliiton yhteistyössä perustama Et ole yksin -palvelu on valtakunnallinen matalan kynnyksen tukipalvelu, joka tarjoaa apua epäasiallista käytöstä kohdanneita urheilijoita ja heidän läheisiään.

Suomen Olympiakomitea konsultoi päivittäin jäseniään hyvän hallinnon kysymyksissä. Yhtenä osana konsultointia on jäsenten sääntöihin liittyvä neuvonta, jolla autetaan jäseniä muuttamaan sääntöjään ja muita määräyksiään niin, että ne voivat puuttua muun muassa kurinpitotoimin toiminnassaan mukana olevien epäasialliseen tai laittomaan käytökseen.

## Sukupuolivähemmistöt

Suomen Olympiakomiteassa on valmisteilla suosituksia transsukupuolisten henkilöiden osallistumisesta lajiliittojen kilpailutoimintaan. Suositukset viimeistellään ja julkaistaan kun Kansainvälinen olympiakomitea saa päivitettyä omat asiaa koskevat ohjeensa. Suositukset tulevat sisältämään ohjeita paitsi osallistumisoikeudesta niin myös ohjeita koskien esimerkiksi pukuhuonetilojen järjestämistä transsukupuolisten tarpeiden mukaan.

## Kilpailutapahtumien järjestäminen

Suomen Olympiakomiteassa on valmisteilla suosituksia kilpailutapahtumien järjestämiseen sukupuolten välisen tasa-arvon näkökulmasta.

## Tasa-arvo viestinnässä

Suomen Olympiakomitea korostaa viestinnässään tasa-arvoa. Esimerkiksi artikkeleissa ja kuvavalinnoissa pyritään aina paitsi sukupuolten väliseen tasa-arvoon niin myös tuomaan eri vähemmistöt ja erityisryhmät esiin.

## Huomioita tasa-arvovaltuutetun kertomukseen

Suomen Olympiakomitea (yhdessä SUEK:in kanssa) on rakentanut malleja ja arvioinut jäsentensä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on **liikuntalain** mukaan myös yhtenä edellytyksenä valtionavustukselle.



**Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeet valtionavustuksen hakijoille eivät tällä hetkellä sisällä riittävää tietoa siitä, mitä hyvältä suunnitelmalta vaaditaan ja miten sen toteutumista seurataan.** Koska suunnitelma ja sen noudattaminen vaikuttaa avustukseen, tulisi olla etukäteen tiedossa mitä vaaditaan ja kertoa se selkeästi rahoituksen hakijoille. Näin voitaisiin vaikuttaa suunnitelmien laatuun ja parhaassa tapauksessa ohjata niitä entistä toiminnallisempaan suuntaan. Tällä olisi vaikutusta myös Suomen Olympiakomitean rooliin jäsentensä tukemisessa.

Kertomuksen mukaan **”myös naisjohtajien määrää urheilun ja liikunnan eri tasoilla on edelleen pyrittävä määrätietoisesti lisäämään”**. Suomen Olympiakomitean toimet viime ja tulevina vuosina tukevat vahvasti tätä päämäärää.

PREACT-hankkeen kaltaiset toimenpiteet ovat Suomen Olympiakomitean näkemyksen mukaan tärkeitä kaikille liikunnan parissa toimiville. Tällaiset hankkeet, joilla saadaan uutta tietoa häirintään liittyvistä ilmiöistä auttavat tunnistamaan ongelmia ja hakemaan niihin ratkaisukeinoja. Vastaavanlaisten hankkeiden julkinen rahoitus on ensiarvoisen tärkeää tasa-arvon edistämiseksi. Suomen Olympiakomitean roolina on levittää hankkeista poikivia hyviä käytänteitä jäsenkenttäänsä ja toimia jäsenistönsä tukena yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden edistämisessä.

Tasa-arvovaltuutetun lausunnoilla on merkitys tasa-arvokysymyksiä koskevissa linjauksissa liikunnassa ja urheilussa. Lausunnot ovat hyvä työkalu Suomen Olympiakomitealle sen antaessa tukea omalle jäsenistölleen. Suomen Olympiakomitea pitää tärkeänä tasa-arvovaltuutetun ja kansalaisjärjestötoimijoiden sidosryhmäyhteistyötä.

Helsingissä 7.2. 2019

Mikko Salonen  
toimitusjohtaja  
Suomen Olympiakomitea